

העור והרוטב פרק תשיעי חולין

קבו.

עין משפט נר מצוה

סג א מ"י פכ"ה מהל
טומאת מת הל"ז:

לעזי רש"י

בטי"ל חלק מהמשקוף
שבו הדלת חובטת.

שיטה מקובצת

א' ר' יוסי אומר רואין את
הטומאה מכנגד השקוף:
ב' ודקא אמרת על
האסקופה כולה טמא:
ג' דפליג עליה דר' יוסי
ר"ש הוא: ד' טהור
מטהר אלא דשמעיה
דקאמר ת"ק: ה' וטעמא
משום דקטת ברישא:
ו' משום דרופנו העליון
נ"ב נ"א בסי"י משום
דרופנו ראשו מאהיל וכו':
ז' השתא קס"ד דאדאין
בצוארו טפח קאי: ח' אף
בדרך כניסתה היא מוציאה
טומאתה. (נ"ב וה"נ תניא)
א"נ פעמים שהוא מקיף
וכן שוליו וכו' כן מצאתי
בסי"י אהד:

ה"ג וטני עלה ורבי יוסי מטהר אהי"א אי נימא אסיפא טמא קמא נמי טהורי מטהר אלא דקאמר ס"ק הבית טמא אי משום דדרך טומאה ללאה בו' ולא גרסינן אלא לאו ארישא. דהא צרישא צדישא תנן זה ורבי יוסי מטהר: אי נימא אסיפא. וכדקתני הא ת"ק נמי מטהר: אלא. שמעיה לת"ק דקאמר הבית טמא כל היכא דמשכחת חלא מהניך תרי טעמי אי משום דרך טומאה ללאה כגון רישא דיש זה פותח טפח דאין כאן טומאה טמונה אלא משום דסופה ללאה ואי משום דטומאה טמונה דוקעת מדנקט רישא יש זה פותח טפח ותנא סיפא עלה העמידה צפתה ופתחה לחוץ הבית טהור ושמעינן מינה טעמא דיש זה פותח טפח דאין כאן אהל טומאה טמונה הא אין זה פותח טפח אפילו העמידה צפתה ופתחה לחוץ הבית טמא מפני שטומאה טמונה דוקעת והוי כאלו מוטלת בקרקע הבית והבית משהיל עליה: וקא"ל ר' יוסי. צרישא דקאמרת גבי יש זה פותח טפח הבית טמא מפני שדרך טומאה ללאה יכול הוא להוציאה לחוצין: ודקאמרת. צרישא הבית טהור וטעמא דמשום דנקט צרישא יש זה פותח טפח הא אין זה פותח טפח הבית טמא משום דטומאה טמונה דוקעת לאו מילתא היא דטומאה טמונה אינה דוקעת: הכלב צער המס ומס הכלב דאלו חי אפילו נכנס לבית הבית טהור כדאמר צבהמה המקשה (ע"ל דף ע"א). דטומאה הבלועה בצעלי חיים אינה מטמאה: וטעמא על האסקופה. וזוארו לפניס: אם יש בצוארו פותח טפח. רוחב טפח בצוארו: מציא את הטומאה. ומשום דרופנו העליון משהיל על הטומאה וראשו השני ממשך האהל לבית ויזאה דרך פיו לבית ואע"ג דאין לה אהל שחללו טפח סבר ר"מ דממשך

אם יש בצוארו פותח טפח בו'. תימה אי זוארו של כלב חשיב דבר שאין מקבל טומאה כי יש בצוארו פותח טפח מאי הוי נהי דרבי מאיר אית ליה חוקקים להשלים מ"מ הא ממעט הצער את האויר מטפח ואינה יכולה טומאה לזא ואי חשיב דבר המקבל טומאה היכי קאמר ר' יוסי ורואים את חלל הטומאה הא אם אין בחללה טפח אינו מציא ואמאי והא אינו יכול לחוץ והרי הוא כפתוח לבית ומיהו אפשר דמ"מ לרבי יוסי הבית טהור דכיון שאין בחלל טפח אין כאן אהל שימשוך טומאה לבית ופוסקת הטומאה צחוץ אך קשה נהי דצער אפשר שאינו חוץ עלמות אמאי אין חוצאים וי"ל כיון דלית ליה לר"מ חוקקין ויש זהם אויר קמא דהעצמות אין סותמים כל הנקב אלא ממעטין ומסתמא אין מצטלין וסופו להוציא משם לא חייבי כדפרישית פ' לא יחפור (צ"ב דף ע"ד ע"ב): מאי לאו אמין בצוארו פותח טפח. ורואין היינו רואין את הטומאה אם היא כנגד השקוף או לא: אמר רבא ה"ק בו'. לא היה מצי למימר דלא בצוארו פותח טפח קאי ולא צא לחלק אלא דלא חשיב לשקוף אהל ורואין זוארו כלב קאי דלא שייך למימר לשון רואין אהא דהא מונח קמן אלא אטומאה שהיא צפנים או אהל שייך לומר רואין: אמר רבא ב"ר אבא ר"ש אבא ר"ש דלא צעי חלל טפח לטעמיה דלית

ותני עלה רבי יוסי מטהר אהי"א אילימא אסיפא ת"ק נמי טהורי קא מטהר אלא דקאמר ת"ק טומאה בתוכה הבית טמא אי משום דדרך טומאה לצאת ואי משום דטומאה טמונה דוקעת וקא"ל רבי יוסי דקאמרת דרך טומאה לצאת יכול הוא להוציאה לחוצין או לשורפה במקומה ודקאמרת טמונה דוקעת טמונה אינה דוקעת ורמי דר' יוסי אדר' יוסי דתנן הכלב שאכל בשר מת ומת הכלב ומוטל על האסקופה ר"מ אומר אם יש בצוארו פותח טפח מביא את הטומאה ואם לאו אינו מביא את הטומאה ר' יוסי אומר רואין ב' מכנגד השקוף ולפנים הבית טמא מכנגד השקוף ולחוץ הבית טהור רבי אלעזר אומר פיו לפנים הבית טהור פיו לחוץ הבית טמא מפני שטומאה יוצאה דרך שוליו רבי יהודה בן בתירא אומר בין כך ובין כך הבית טמא מאי לאו אמין בצוארו פותח טפח קאי רבי יוסי ור"מ טומאה טמונה דוקעת אמר רבא רואין את חלל הטומאה קתני ורבי יוסי בתרתי פליג וקא"ל ר' מאיר דקאמרת כי יש בצוארו פותח טפח מביא את הטומאה אנן בתר חללה זולגין ודקא אמרת ב' (הבית) כולו טמא מכנגד השקוף ולפנים הבית טמא מכנגד השקוף ולחוץ הבית טהור רב אחא בריה דרבא מתני לה בהדיא רבי יוסי אומר רואין את חלל הטומאה ומאן תנא דפליג עליה ר' רבי שמעון הוא דתנא ר"ש אומר שלש

הדלת הוא כאהל לפני עצמו ואין אהל פחות מטפח י"ו' אלעזר אמר פיו לפניס הבית טהור לחוץ הבית טמא מפני שטומאה יוצאה דרך שוליו ונראה דר' אלעזר לאו כלב דרבי יוסי קאי דר' יוסי כלב שיש בצוארו חלל פותח טפח איירי ורבי אלעזר שאין בחלל פותח טפח מדקאמר פיו לפניס הבית טהור ו' אלמא צפתם כלבים איירי שאין צוארם פותח טפח: מאן תנא דפליג עליה דרבי יוסי ר"ש הוא. פ"ה מאן תנא דאמר לעיל ונבא צפני זית ודבר אחר משהיל עליו ועל חצי זית טהור דלא מנטרף אלמא תרי שמי יניהו דאהל לאו היינו נגיעה וקשה דהתם אפי' רבי יוסי מודה בין לאבי בין לרצא דהא למעלה מטפח אהל בהמשכה הוא ונראה לפרש דאמאי דקאמר לעיל מאן האי תנא דחשיב לאהל נגיעה ר' יוסי מכלל דאיכא דפליג עליה וקאמר מאן הוי האי תנא: ע"ס

ושוליו לפניס: הבית טמא. שהרי דרך פתח קטן הזה על כרחך היה סופה לזאת: בין כך ובין כך. פיו לפניס או פיו לחוץ בין טומאה מכנגד השקוף ולפנים בין שהוא לחוץ בין בצוארו טפח בין אין בצוארו טפח ואכלוהו פליג. פיו לפניס טמא וע"פ שאין סופה לזאת דרך כאן קסבר יואף בדרך כניסתה היא מוציאה טומאתה אי נמי פעמים שהיה מקיף וכן שוליו לפניס מפני שדרכה לזאת דרך זה: מאי לאו אמין בצוארו טפח קאי רבי יוסי. ואמר דאם טומאה מן המשקוף ולפנים טמא וע"פ שאין כאן המשכה מטמא ליה משום שהבית משהיל על טומאה טמונה: אמר רבא. ר' יוסי לאו אמין בצוארו טפח קאי ולחומר דהתם אפי' טומאה צפנים הבית טהור דטומאה טמונה אינה דוקעת אלא איש בצוארו פותח טפח קאי ולקולא דקאמר ר"מ אהל הצואר מטמא לבית הואיל ורחבו טפח וע"פ שאין חללו טפח וקאמר ליה רבי יוסי רואין את חלל הטומאה חלל הצואר אם יש בחללו טפח ממשך ואם לאו אינו ממשך. והאי רואין את הטומאה לאו רואין את שכיבת הטומאה קאמר דאמקום שכיבתה לא חיישינן דלא שני לן אם צבית אם לחוץ לבית שאין טומאת הבית אלא משום המשכה אלא רואין את חללה קאמר ודקמסיים בסיפא אם מכנגד המשקוף ולפנים בו' מילתא אחרימי' היא: וצברסי פליג. וה"ק ליה לר"מ דקאמרת לענין המשכה אם יש בצוארו כולו עם עובי דפנותיו רחב טפח ממשך אן חלל טפח צעין: ודקאמר על האסקופה כולה הבית טמא. וע"פ שאין פיו מן השקוף ולפנים דקחצבת כל האסקופה כלפנים והאסקופה רחבה ושקוף מחוץ צו שהדלת נוקף ושוקף צו כשפוגרין אותו ומהוא שקוף ולפנים הוי כלפנים: שקוף. בטי"ל צבע"ו כמו שאנו עושין למפתן ולמשקוף העליון מקום שהדלת נוקף עליה. ולשון שקיפה היא הכאה שנוקש דבר על חצירו כדמתרגמינן חצורה (שמות כ"א) משקופי עלה דף (ויקרא כ"ו) טרפח דשקוף שדופות קדים (בבבבבב) שקיפן קידום חצובות צרות: מאן תנא. דלעיל (דף קכ"ה): דהנוגע בכתיי זית ודבר אחר משהיל עליו ועל חצי זית דקתני טהור דלא מנטרפי אלמא נגע והאל לאו חד שמא הוא ופליג אדר' יוסי דקרי לאהל נוגע:

הואיל ורחבו טפח: ואם לאו אין מציא את הטומאה. דכל שאין צו רוחב טפח אינו אהל כדמתן (אהלות פ"ג מ"ו) טפח על טפח על רוס טפח מרובע מציא את הטומאה: רבי יוסי אומר רואים את הטומאה. קס"ד דה"ק צודקין בגופו את מקום הטומאה אם היה מן המשקוף ולפנים: הבית טמא. השתא קס"ד ואלדאין בצוארו טפח קאי דקאמר ר"מ הבית טהור וקא"ל רבי יוסי אם הטומאה מן המשקוף ולפנים אפי' שאין בצוארו רוחב להיות הוא אהל הרי יש כאן אהל גדול שהבית משהיל על הטומאה וסתם חלל הגרון אין צו טפח והוא לא טומאה טמונה: מן המשקוף לחוץ הבית טהור. שהרי אין כאן לא בית משהיל ולא אהל טפח שהיא ממשכה לחוץ הבית: פיו לפניס. ונקב זנבו לחוץ הבית טהור אם טומאה מבחוץ ומשום המשכה לא מטמאין ליה שהרי אין דרך מאכל לזאת דרך הפה אלא דרך השוליים נקב הריעי: פיו לחוץ. ושוליו לפניס: הבית טמא. שהרי דרך פתח קטן הזה על כרחך היה סופה לזאת: בין כך ובין כך. פיו לפניס או פיו לחוץ בין טומאה מכנגד השקוף ולפנים בין שהוא לחוץ בין בצוארו טפח בין אין בצוארו טפח ואכלוהו פליג. פיו לפניס טמא וע"פ שאין סופה לזאת דרך כאן קסבר יואף בדרך כניסתה היא מוציאה טומאתה אי נמי פעמים שהיה מקיף וכן שוליו לפניס מפני שדרכה לזאת דרך זה: מאי לאו אמין בצוארו טפח קאי רבי יוסי. ואמר דאם טומאה מן המשקוף ולפנים טמא וע"פ שאין כאן המשכה מטמא ליה משום שהבית משהיל על טומאה טמונה: אמר רבא. ר' יוסי לאו אמין בצוארו טפח קאי ולחומר דהתם אפי' טומאה צפנים הבית טהור דטומאה טמונה אינה דוקעת אלא איש בצוארו פותח טפח קאי ולקולא דקאמר ר"מ אהל הצואר מטמא לבית הואיל ורחבו טפח וע"פ שאין חללו טפח וקאמר ליה רבי יוסי רואין את חלל הטומאה חלל הצואר אם יש בחללו טפח ממשך ואם לאו אינו ממשך. והאי רואין את הטומאה לאו רואין את שכיבת הטומאה קאמר דאמקום שכיבתה לא חיישינן דלא שני לן אם צבית אם לחוץ לבית שאין טומאת הבית אלא משום המשכה אלא רואין את חללה קאמר ודקמסיים בסיפא אם מכנגד המשקוף ולפנים בו' מילתא אחרימי' היא: וצברסי פליג. וה"ק ליה לר"מ דקאמרת לענין המשכה אם יש בצוארו כולו עם עובי דפנותיו רחב טפח ממשך אן חלל טפח צעין: ודקאמר על האסקופה כולה הבית טמא. וע"פ שאין פיו מן השקוף ולפנים דקחצבת כל האסקופה כלפנים והאסקופה רחבה ושקוף מחוץ צו שהדלת נוקף ושוקף צו כשפוגרין אותו ומהוא שקוף ולפנים הוי כלפנים: שקוף. בטי"ל צבע"ו כמו שאנו עושין למפתן ולמשקוף העליון מקום שהדלת נוקף עליה. ולשון שקיפה היא הכאה שנוקש דבר על חצירו כדמתרגמינן חצורה (שמות כ"א) משקופי עלה דף (ויקרא כ"ו) טרפח דשקוף שדופות קדים (בבבבבב) שקיפן קידום חצובות צרות: מאן תנא. דלעיל (דף קכ"ה): דהנוגע בכתיי זית ודבר אחר משהיל עליו ועל חצי זית דקתני טהור דלא מנטרפי אלמא נגע והאל לאו חד שמא הוא ופליג אדר' יוסי דקרי לאהל נוגע: